

334.722:338.2(478)

UNELE ASPECTE INSTITUȚIONALE ALE REFORMĂRII PROCESELOR DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ANTREPRENORIALULUI

Conf. cercet. dr. Vladimir CUCIREVII, INCE
vcucirevii@yahoo.com
Cercet. șt. Vladislav BOLDURAT, INCE

Articolul este o analiză a legislației în vigoare a Republicii Moldova cu privire la modul de implementare și utilizare pentru obținerea actelor permissive în diferite sectoare, precum comerțul, construcțiile. Cercetările efectuate s-au bazat pe studiul legislației privind reglementarea activității de antreprenor ce ține de înregistrarea și lichidarea întreprinderilor. Procesul de înregistrare, care include și luarea în evidență fiscală, statistică, medicală și socială prin transmiterea în format electronic, către autoritățile vizate, a datelor privind înregistrarea acesteia, înștiințarea respectivă a persoanei juridice. Sunt elaborate concluziile respective în acest domeniu. Concluzia de bază este că modificările și completările legislației în vigoare au fortificat reglementarea activității de întreprinzător prin introducerea ghișeului unic. Din cauza migrației la muncă a populației active, numărul populației în spațiul rural descrește, infrastructura de producție pentru producători nu este destul de dezvoltată, aceste consecințe duc direct la diminuarea eficienței antreprenorialului prin scăderea numărului de întreprinderi înregistrate și creșterea numărului de întreprinderi radiate din Registrul de stat.

Cuvinte-cheie: ghișeu unic, declarație rapidă, e-declarație, autorizații, certificate, avize, licențe, radierea întreprinderilor.

JEL: L26, L53.

Introducere.

În Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova pe anii 2015-2018, se prevede ca, pentru dezvoltarea, în continuare, a micului business, să fie simplificate procedurile și reducerea costurilor de înregistrare și lichidare benevolă a unei afaceri, să fie reduse numărul actelor permissive elaborate de autorități și numă-

334.722:338.2(478)

SOME INSTITUTIONAL ASPECTS OF THE REGULATION PROCESSES REFORM IN THE FIELD OF ENTREPRENEURSHIP

Assoc. Resear., PhD Vladimir CUCIREVII, NIER
vcucirevii@yahoo.com
Scient. Resear. Vladislav BOLDURAT, NIER

The article represents an analysis of the legislation of the Republic of Moldova in force on the way of implementation and use for obtaining permits in different sectors, such as trade, constructions. The researches were based on the study of legislation regulating the entrepreneur's activity, which refers to the registration and liquidation of enterprises. The registration process also includes fiscal, statistical, medical and social records by electronic transmission to the authorities concerned of the data on its registration and the respective notification of the legal person. The relevant conclusions are drawn in this area. The basic conclusion is that the amendments and supplements to the legislation in force strengthened the regulation of the entrepreneurial activity by introducing the one-stop shop. Due to the active population's migration to work, the population in the rural area decreases, the production infrastructure for the producers is not quite developed; these consequences directly lead to the diminution of the entrepreneurial efficiency by decreasing the number of registered enterprises and the increase of the number of enterprises that are deleted from the State Register of Companies.

Key words: single desk, rapid declaration, e-declaration, authorisations, certificates, notifications, licences, deleting companies.

JEL: L26, L53.

Introduction.

The Moldovan Government's Activity Program for 2015-2018 provides that for further development of small businesses the procedures and reduction of the costs of voluntary registration and liquidation of a business are simplified. There should be reduced the number of permissive acts drafted by the authorities and the

rul de activități licențiate, în scopul eliminării barierelor de intrare pe piață a noilor companii și stimulării concurenței.

Reformele instituționale incluse în Programul de activitate al Guvernului prevăd racordarea politicilor de suport întreprinderilor mici și mijlocii la principiile „Small Business Act for Europe”.

Small Business Act (SBA) este un cadru general pentru politica UE pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM). Aceasta are scopul de a îmbunătăți activitățile de întreprinzător în Europa, de a lichida barierele existente în procesul înregistrării/radierii, licențierii, autorizării și efectuării controlului de stat pentru IMM-uri.

În Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2014, ca prioritate nr.1, era prevăzută ajustarea cadrului de reglementare la necesitățile dezvoltării IMM-urilor. Printr-un punct aparte, s-au prevăzut efectuarea cercetărilor științifice, elaborarea propunerilor și monitorizarea realizării măsurilor prevăzute în politica de stat în vederea susținerii sectorului IMM-urilor. Studiul s-a săvârșit și au fost elaborate Recomandări pentru aprobarea politicilor de stat, dar aceasta a fost începutul colaborării științifice a INCE cu Ministerul Economiei în privința implementării principiilor SBA, cum ar fi: promovarea antreprenorialului, mai puțin reglementarea activității întreprinderilor din partea statului, accesul întreprinderilor la finanțare, accesul întreprinderilor la piețele UE.

Pentru anii 2015-2017, de asemenea, au rămas, ca priorități ale Guvernului, ajustarea cadrului de reglementare și ca obiectiv – elaborarea recomandărilor științifice, în scopul armonizării politicilor IMM-urilor cu „Small Business Act, privind:

- dezvoltarea întreprinderilor familiale;
- îmbunătățirea reglementării activității cu profesii liberale, cu referință la practica țărilor străine privind politica de reglementare a activității persoanelor, cu accent pe țările UE;
- consolidarea capacităților și abilităților antreprenoriale ale persoanelor cu dizabilități și ale celor din categoriile social-vulnerabile.

Pentru realizarea acestor principii, autorii articolului au făcut cercetările de rigoare, au

number of licensed activities, in order to eliminate the barriers of entering the market of new companies and to stimulate competition.

The structural reforms included in the Government's Activity Program provide for the linkage of support policies to small and medium-sized enterprises to the Small Business Act for Europe principles.

The Small Business Act (SBA) is a general framework for the EU policy on small and medium-sized enterprises (SMEs). It aims to improve entrepreneurial activities in Europe, simplify the regulatory environment and eliminate barriers in masses for SMEs.

The Action Plan on the implementation of the Small and Medium Enterprises Sector Development Strategy for the years 2012-2014 as the priority a 1, it was provided for the adjustment of the regulatory framework to the needs of SMEs development. A special point was to carry out scientific researches, to draft proposals and to monitor the implementation of state policy measures to support the SMEs sector. The study has been completed and recommendations were developed for the approval of state policies. But this was the beginning of the scientific collaboration of NIER with the Ministry of Economy regarding the implementation of the SBA principles, such as: entrepreneurship promotion, less regulation of state business activity, access to finance for enterprises, access of enterprises to EU markets.

For the years 2015-2017, the regulatory framework adjustment has also been set as a priority for the Government and as an objective – the elaboration of scientific recommendations in order to harmonize the SMEs policies with the Small Business Act regarding:

- development of family businesses;
- improving the regulation of work with liberal professions, with reference to the practice of foreign countries regarding the policy of regulation of the activity of persons, with an emphasis on EU countries.
- strengthening the entrepreneurial skills and abilities of people with disabilities and those from socially vulnerable categories.

In order to achieve these principles, the authors of the article have done rigorous research, developed and published conclusions on the lack

elaborat și publicat concluziile în privința lipsei sau folosirii insuficiente a unor produse larg utilizate pe piețele bancare ale țărilor dezvoltate, printre care, cele mai importante sunt instrumentele de finanțare a întreprinderilor din micul business și instrumentele de finanțare a exportului.

Au fost studiate și publicate aspectele financiare ale susținerii IMM-urilor, cu accent pe afacerile familiale din Europa și cele autohtone.

Dar procesul reglementării de stat în privința înregistrării și radierii întreprinderilor, și introducerii „ghișeului unic” demarează cu mulți ani înainte și executorii sunt: Cancelaria de Stat, Ministerul Economiei, în calitate de coordonator, și ministerele de resort, de aceea, scopul acestui articol îl constituie analiza materialului informativ și elaborarea unor propuneri pentru îmbunătățirea activității mediului de afaceri.

Procesul de reformare a mediului de afaceri a fost lansat prin implementarea Legii nr.424-XV din 16 decembrie 2004 privind revizuirea și optimizarea cadrului normativ de reglementare a activității de întreprinzător („Ghilotina I”) și a fost continuat prin implementarea Legii nr. 235-XV din 20 iulie 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător („Ghilotina II”).

„Ghilotina I” a servit la eliminarea actelor de reglementare inutile ale autorităților administrației publice centrale și ale Guvernului. „Ghilotina II” a vizat legile, stabilind principiile bune de reglementare pentru îmbunătățirea, în continuare, a mediului de reglementare.

În cel mai recent clasament al studiului „Doing Business 2017” (www.doingbusiness.org.), R. Moldova ocupă locul 23 din 190 de țări la înregistrarea businessului, locul 165 la primirea autorizațiilor pentru construcții, locul 80 la conectarea la sistemul de asigurare cu electricitate și locul 20 la înregistrarea proprietății.

Începând cu anul 2008, Camera Înregistrării de Stat a implementat mecanismul „ghișeului unic”, integrând astfel serviciile prestate de către următoarele instituții: Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, Centrul Național de Terminologie, Casa Națională de Asigurări Sociale, Biroul Național de Statistică, Compania Națională de Asigurări în Medicină, standardizarea și unificarea serviciilor de stat. Antreprenorul vine la Camera Înregistrării de Stat de două ori: o dată când depune cererea și a doua oară, când ridică acte, precum: certificatul de înregistrare și de atribuire a codului fiscal, ștam-

or insufficient use of products widely used in the developed countries’ bank markets. Among them, the most important tools for financing small businesses, export financing tools can be mentioned.

The financial aspects of SMEs support have been studied and published, focusing on European and domestic family affairs.

But the process of state regulation regarding the registration and deletion of enterprises, and the introduction of the “single-desk”, has begun many years before and the executors are the State Chancellery, the Ministry of Economy as coordinator, and the related ministries, so the purpose of this article is to analyse the informative and developing proposals to improve the business environment.

The business environment reform process was launched through the implementation of the Law no.424-XV of 16 December 2004 on the revision and optimization of the regulatory framework for entrepreneurial activity (“Guillotine I”) and was continued through the implementation of Law no. 235-XV of 20 July 2006 on basic principles of regulating business entrepreneurship (“Guillotine II”).

“Guillotine I” served to eliminate the unnecessary regulatory acts of the central government and government authorities. “Guillotine II” targeted laws, setting the principles of good regulation for further enhancing the regulatory environment.

In the latest ranking from 2017 of the Doing Business study (www.doingbusiness.org.), Republic of Moldova occupies 23rd position of 190 countries for business registration, 165th place for receiving authorizations for construction, 80th in the connection to the energy system and 20th place in registering properties.

Since 2008, the State Chamber of Registration has implemented the “single desk” mechanism, thus integrating the services provided by the following institutions: the Main State Tax Inspectorate, the National Terminology Centre, the National Office of Social Insurance, the National Bureau of Statistics, the National Health Insurance Company, etc., the standardization and unification of state services. The entrepreneur comes to the State Chamber of Registration twice when he submits the application and second time, when he takes the documents: the registration and attribution certificate of the tax code, the stamp and other documents, depending on the legal status of each company [7].

pila și alte acte, în funcție de situația juridică a fiecărei întreprinderi [7].

Impactul implementării „ghișeului unic” constă în reducerea numărului documentelor, necesare pentru a fi prezentate la înregistrarea întreprinderii, reducerea termenului de înregistrare, iar la solicitarea întreprinzătorilor, înregistrarea se poate efectua operativ. Politica de stat de susținere a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii era axată pe realizarea Programului de stat de susținere a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2009-2011, una din direcțiile prioritare fiind asigurarea unui cadru legislativ și normativ favorabil înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii [8].

Metode aplicate: 1. Reforma cadrului de reglementare

Conform Strategiei reformei cadrului de reglementare a activității de întreprinzător pentru anii 2013-2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, în anii 2016-2017, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1021 din 16 decembrie 2013, reforma cadrului de reglementare a reușit, într-o oarecare măsură, să simplifice interacțiunea dintre întreprinderi și stat în diferite domenii, precum înregistrarea noilor afaceri, autorizarea, licențierea, controlul de stat etc. Unele autorități de reglementare, ca Serviciul Fiscal de Stat și Camera de Licențiere, au implementat noi procese, care implică modalități inovatoare de interacțiune cu sectorul privat, utilizând tehnologiile informaționale. Astfel de soluții includ: declarația rapidă, e-declarația și sistemul informațional în licențiere, care au redus povara achitării impozitelor și a obținerii licențelor. Atât Serviciul Fiscal de Stat, cât și Serviciul Vamal trec treptat de la controalele universale de rutină la controalele bazate pe risc. O multitudine de alte schimbări operaționale, care se află în proces de implementare, ar trebui să conducă la optimizarea procedurilor administrative. Cu toate acestea, în materie de percepție de către reprezentanții mediului de afaceri și analiști, puține aspecte s-au schimbat esențial, după cum reflectă răspunsurile anchetelor și datele clasamentelor internaționale, dar, totuși, locul 23 la înregistrarea întreprinderilor, conform ratingului internațional și 20 la înregistrarea proprietății, constituie un rezultat foarte bun.

De asemenea, a fost eliminată procedura de „deschidere a unui cont bancar temporar și depunerea a cel puțin 40% din capitalul social al societății”, în cadrul procedurii de deschidere a

The impact of “single desk” implementation is to reduce the number of documents required to be submitted at the registration of the company, to reduce the registration time, and at the request of entrepreneurs, the registration can be carried out faster. State policy to support the small and medium enterprises sector was focused on the implementation of the State support program for the development of small and medium-sized enterprises for the years 2009-2011, one of the priority directions being the provision of a legislative and normative framework favourable to the establishment and development of small enterprises and medium [8].

Applied methods: 1. Reform of the regulatory framework

According to the Strategy for the reform of the regulatory framework for the entrepreneurial activity for the years 2013-2020 and the Action plan for its implementation during 2016 - 2017 approved by the Government Decision no.1021 of December 16, 2013, the reform of the regulatory framework succeeded, in a certain extent, to simplify the interaction between businesses and the state in various areas, such as registering new businesses, authorization, licensing, state control, etc. Some regulatory authorities, such as the State Tax Service and the Licensing Chamber have implemented new processes that involve innovative ways of interacting with the private sector using information technologies. Such solutions include: rapid declaration, e-declaration and licensing information system, which reduced the burden of paying taxes and obtaining licenses. Both the State Tax Service and the Customs Service are gradually moving from routine universal controls to risk-based controls. Other operational changes that are in the process of implementation should lead to optimization of administrative procedures. However, in terms of perception by business environment and analysts, few aspects have changed fundamentally, as reflected by survey responses and international ranking data, but the 23rd place in the company registration according to the international rating and 20th place in property registration represent a good result.

Also, the procedure for “opening a temporary bank account and submitting at least 40% of the company’s share capital” was eliminated during the procedure of opening an enterprise, e-licensing was introduced, the procedures for obtaining permissive documents in construction

unei întreprinderi, a fost introdusă e-licențierea, fiind simplificate procedurile de obținere a actelor permise în construcție, care permit reducerea numărului de proceduri de la 26 la 12, a duratei de la 291 la 70 de zile și a costurilor de la 17270 lei la 5329 lei.

Totodată, potrivit fostului viceprim-ministru Valeriu Lazăr, cele mai mari dificultăți au fost identificate în procesul de instituire a „ghișeurilor unice” în cadrul autorităților emittente de acte permise. Astfel, din cele 57 de acte normative, pentru care urmau să fie instituite obligatoriu ghișee unice de către 15 autorități la situația de 15 mai 2014, au fost elaborate Regulamente de funcționare doar de către nouă instituții pentru 26 de acte permise. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în responsabilitatea căruia revine instituirea ghișeurilor unice pentru eliberarea a 21 de acte permise la data respectivă, acesta n-a raportat realizarea acțiunilor necesare [8].

2. Cadrul juridic de implementare a ghișeului unic la înregistrarea și lichidarea întreprinderilor

Hotărârea Guvernului nr.970 din 17.11.2014 privind crearea și funcționarea ghișeului unic pentru eliberarea certificatului fitosanitar pentru export/reexport instituie unele proceduri unitare și norme de conlucrare a instituțiilor publice competente la eliberarea certificatului sanitar pentru exportul/reexportul producției vegetale. Certificatul fitosanitar se eliberează în termen de 5 zile, în cazul deținerii, de către funcționarul ghișeului unic, a dosarului integral. Taxa de eliberare este prevăzută în Nomenclatorul actelor permise anexa la Legea nr.160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

Prin Hotărârea Guvernului nr.654, din 18 octombrie 2015, a fost aprobat Regulamentul privind ghișeul unic pentru eliberarea actelor permise pentru exportul produselor și subproduselor de origine animală. Regulamentul prevede facilitarea perfectării documentației necesare pentru exportul produselor și subproduselor de origine animală – reducerea timpului de eliberare a actelor permise necesare exportului, dar și a costurilor actuale pentru serviciile respective, prin optimizarea și eficientizarea comunicării pe interior a instituțiilor emittente a acestor acte (ANSA, CRDV, oficiile teritoriale ANSA, Serviciul Vamal etc.).

Datorită creării ghișeului unic, durata necesară pentru obținerea autorizațiilor de construcție

were simplified, which allows a reduction in the number of procedures from 26 to 12, with a duration from 291 to 70 days and costs from MDL 17270 to MDL 5329.

At the same time, according to the Deputy Prime Minister Valeriu Lazar, the greatest difficulties were identified in the process of establishing “single desks” within the authorities issuing permits. Thus, of the 57 normative acts for which single desks were supposed to be established by 15 offices on May 15, 2014, functioning regulations have been developed only by nine institutions for 26 permissive acts. The Ministry of Agriculture and Food Industry, responsible for the establishment of single desks for issuing 21 permissive documents on that date, did not report the implementation of the necessary actions [8].

2. The legal framework for the implementation of the single desk for the registration and liquidation of enterprises

Government Decision no.970 of 17.11.2014 on the establishment and operation of the single desk for the issue of the phytosanitary certificate for export/re-export establishes some unitary procedures and rules of cooperation of public institutions competent to issue the sanitary certificate for the export/re-export of the vegetal production. The phytosanitary certificate shall be issued within 5 days if the officer of the single desk has all the necessary documents. The issuing fee is stipulated in the Nomenclature of permissive acts annexed to Law no.160 of July 22, 2011, on regulating the entrepreneurial activity through authorization.

Government Decision no.654 of 18 October 2015 approved the Regulation on the single desk for issuing of permissive acts for the export of animal products and sub-products. The regulation provides the facilitation of issuing of the documentation necessary for the export of animal products and sub-products – the reduction of the time for issuing permissive documents necessary for export, as well as the current costs for the respective services, by optimizing and streamlining the internal communication of the institutions issuing these documents (ANSA, CRDV, ANSA territorial offices, Customs service, etc.).

Due to the creation of the single desk, the duration for obtaining construction permits will be reduced from 247 days to about 100 days. Simultaneously, the procedures for reducing the costs borne by the applicant will be simplified, with several barriers being removed in this respect [1].

se reduce de la 247 de zile până la circa 100 de zile. Totodată, se simplifică procedurile de micșorare a costurilor pe care le suportă solicitantul, fiind eliminate mai multe bariere în acest sens [1].

Principalele modificări aplicate prin Legea nr.153 din 23 septembrie 2010 „Cu privire la comerțul interior” prevăd:

- regulile de desfășurare a activității de comerț, inclusiv cele sanitare, sanitar-veterinare care se aprobă de Guvern;
- monitorizarea, din partea Ministerului Economiei, prin intermediul resursei informaționale;
- atribuțiile autorităților administrației publice locale în domeniul comerțului: implementarea principiului „ghișeu unic” în notificările depuse de comercianți, efectuarea supravegherii în domeniul activității de comerț în conformitate cu legislația, suspendarea activității unității comerciale și înaintarea instanței de judecată a cererii de încetare a activității de comerț în conformitate cu legislația;
- principiile și cerințele organizării comerțului cu amănuntul;
- autorizarea sanitar-veterinară a activității de comerț în conformitate cu prezenta lege;
- organizarea comerțului cu piețe [2].

Legea nr. 220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali a fost completată și modificată conform altor legi la capitolul ghișeu unic (art.2). Astfel, noțiunea de „ghișeu unic la înregistrarea de stat” este expusă într-o formulă mai amplă și prezintă informații din Registrul de stat al persoanelor juridice, și Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali, autorităților publice locale pentru luarea în evidență fiscală, statistică și al organelor caselor de asigurare socială și medicală [3].

Taxa pentru înregistrarea de stat și furnizarea informației (art.4) este dată în anexa la lege. Taxa pentru înregistrarea de stat a persoanei juridice, a filialei și reprezentanței acesteia constituie 1149 lei, iar pentru înregistrarea de stat a întreprinzătorului individual – 364 lei. Pentru redactarea actului de constituire a persoanei juridice, se încasează taxa de 120 lei, iar pentru perfectarea actelor de constituire pentru înregistrarea de stat – taxa de 202 lei.

The main amendments applied by Law no. 153 from September 23, 2010 on the internal trade provide for:

- rules for the conduct of the trade activity, including sanitary and sanitary-veterinary which are approved by the Government;
- monitoring by the Ministry of Economy through the information resource;
- attributions of the local public administration authorities in the field of trade: implementation of the “single desk” principle in the notifications submitted by the traders, supervising the trade activity in accordance with the law, suspending the activity of the commercial unit and submitting the court the request for termination of the retail activity in accordance with legislation;
- principles and requirements of the organization of the retail trade;
- sanitary-veterinary authorization of the trade activity in accordance with this law.
- organization of trade with markets [2].

Law no. 220-XVI of October 19, 2007 on the state registration of legal persons and individual entrepreneurs was completed and amended according to other laws, regarding the single desk (art. 2). Thus, the notion of “single desk for state registration” is set out in a wider formula and presents information from the State register of legal entities and the State register of individual entrepreneurs to Local Public Authorities for taking them in the fiscal and statistical evidence, together with the social and health insurance houses [3].

The fee for state registration and the provision of information (art. 4) is given in the annex to the law. The fee for the state registration of the legal entity, its subsidiary and its representation amounts to MDL 1149 and for the state registration of the individual entrepreneur accounts for 364 lei. For drafting the act of establishment of the legal person, the fee of MDL 120 is charged, and for drafting the acts of establishment for the state registration, the fee amounts to MDL 202.

In order to disclose the history of the legal entity or the individual entrepreneur, from the time of registration until the request of the history, regarding the initial enterprise and the

Pentru a dispune de informația „istoricul persoanei juridice sau al întreprinzătorului individual”, din momentul înregistrării până la data solicitării istoricului, privind întreprinderea inițială și informațiile în ordine cronologică este necesară achitarea taxei de 245 lei.

3. Analiza indicatorilor cu privire la înregistrarea/radierea/ întreprinderilor pe forme organizatorico-juridice, sectoare și regiuni în perioada 2013 – iulie 2017

A. Indicatorii privind demografia întreprinderilor

Analiza datelor cu privire la înregistrarea, radierea întreprinderilor din Republica Moldova, conform datelor statistice ale Camerei Înregistrării de Stat (tabelul 1), reflectă anual o tendință descrescătoare a înființării unor noi companii în perioada 2013 – primele șapte luni ale anului 2017.

În anul 2016, numărul întreprinderilor înregistrate a constituit 5673 de întreprinderi, sau cu 312 întreprinderi (cu 5,2%), mai puțin față de anul 2015 și cu 558 de întreprinderi (cu 8,9%), mai puțin, față de anul 2013. În primele șapte luni ale anului 2017, numărul întreprinderilor înregistrate a constituit 3810 unități, iar numărul întreprinderilor radiate a întrecut anul 2016 cu 621 de unități sau cu 115,3%. Numărul întreprinderilor nete are valoarea negativă și constituie – 866 de unități.

information in chronological order, it is necessary to pay the fee of MDL 245.

3. Analysis of indicators on registration / deletion /of enterprises by organizational-legal forms, sectors and regions in 2013 – July 2017

A. Demographic indicators of enterprises

The analysis of data on the registration of enterprises in the Republic of Moldova, according to the statistical data of the State Chamber of Registration (Table 1), reflects annually a decreasing trend of the establishment of new companies in the period of 2013 – the first seven months of 2017.

In 2016 the number of registered enterprises constituted 5673 enterprises, or with 312 enterprises (by 5.2%) less than in 2015 and by 558 enterprises (by 8.9%) less than in 2013. In the first seven months of 2017, the number of registered enterprises constituted 3810 units and the number of deleted enterprises exceeded 2016 by 621 units or by 115.3%. The number of net companies has a negative value and constitutes – 866 units.

Tabelul 1 / Table 1

Dinamica înregistrării și radierilor în Registrul de Stat, anii 2013 – iulie 2017 / Dynamics of registration and deletions in the State Registry, from 2013 to July 2017

Indicatorii / Indicators	2013	2014	2015	2016	7 luni/ month 2017
Numărul întreprinderilor înregistrate, unități / Number of registered enterprises, units	6231	6263	5985	5673	3810
Numărul întreprinderilor radiate, unități / Number of deleted enterprises, units	2808	2770	3905	4055	4676
Numărul întreprinderilor nete, unități / Number of net enterprises, units	3423	3493	2080	1618	-866

Sursa: *www.cis.gov.md. Statistica. Întreprinderile înregistrate în anii 2000-2017 [sursă electronică]* / **Source:** *www.cis.gov.md. Statistics. Companies registered in the years 2000-2017 [electronic source]*

După înregistrare, pentru obținerea licenței, conducătorul întreprinderii depune la autoritatea de licențiere respectivă, personal sau prin scrisoare recomandată, sau prin poștă electronică, o declarație, ce conține: denumirea, forma juridică de organizare, sediul, IDNO al întreprinderii, adresa și IDNP al persoanei fizice. De asemenea,

After registration, in order to obtain the license, the company's manager submits a statement to the licensing authority personally, or by registered letter or by e-mail, which contains: the name, legal form of organization, headquarters, IDNO of the enterprise, address and IDNP of the natural person. Also, the declaration shall

în declarație, se înscrie genul de activitate, pentru a cărui desfășurare solicitantul de licență intenționează să obțină licența sau să o prelungească.

Genurile de activitate supuse reglementării prin licențiere, precum și documentele necesare pentru obținerea sau prelungirea licenței, sunt stipulate în articolele 8 și 10 ale Legii nr. 451 din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător.

Prin Legea nr.138 din 17.06.16 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, este dată definiția persoanei juridice inactive: dacă, în decurs de 12 luni de la data înregistrării sau pe parcursul ultimilor 3 ani, nu a prezentat dările de seamă fiscale, nu are datorii la bugetul public național, nu a efectuat operațiuni pe niciun cont bancar, nu a fost înregistrată în calitate de contribuabil al TVA etc. Toate aceste stipulări se referă și la întreprinzătorul individual inactiv.

Conform modificărilor și completărilor făcute la Legea nr.220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și întreprinderilor individuale, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat prezintă trimestrial organului înregistrării de stat informația despre persoanele juridice inactive pentru a decide asupra radierii acestora din Registrul de Stat.

Dacă procedurile de înregistrare a unei întreprinderi au fost mult simplificate în ultimii ani, durata deschiderii unei firme ajungând la câteva zile, iar în regim de urgență și în patru ore, închiderea acesteia reprezintă un proces îndelungat, costisitor și încărcat de tot felul de „hârtii”. Este adevărat că acest proces complicat și de durată depinde foarte mult și de modalitatea de desființare (voluntară sau impusă), de forma organizatorico-juridică a societății respective (cu răspundere limitată, pe acțiuni, cu asociat unic sau cu mai mulți asociați), precum și de motivele care stau la baza deciziei de închidere.

Încetarea activității unei întreprinderi, de obicei, nu rezultă din prima cu eliminarea din Registrul CIS, de multe ori, unele întreprinderi preferă să-și suspende activitatea pe un termen nelimitat, care, uneori, poate dura și ani de zile. Acest fapt este prevăzut de art.17 din Legea nr. 235 din 20.07.2006 „Cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător” [4]. Același articol prevede regulile de suspendare a activității și, anume, sistarea temporară a valabilității și/sau retragerea licenței, autorizației pentru activitatea de întreprinzător și conform alineatului șase al art.17 „reluarea acti-

indicate the type of activity for which the license applicant intends to obtain the license or to prolong it.

The types of activity subject to licensing regulation, as well as the documents necessary for obtaining or extending the license are stipulated in Articles 8 and 10 of Law no. 451 of 30.07.2001 regarding the licensing regulation of the entrepreneurial activity.

The Parliament's Law no.138 of 17.06.16 on the amendment and completion of some legislative acts gives the definition of the inactive legal entity if within 12 months from the date of registration or during the last 3 years did not present the fiscal statements, has no debts to the national public budget, has not performed operations on any bank account, has not been registered as VAT taxpayer, etc. All these stipulations also refer to the inactive individual entrepreneur.

According to the amendments and additions made to the Law no.220-XVI of October 19, 2007 on the state registration of legal entities and individual entrepreneurs by the given law the Main State Tax Inspectorate presents quarterly to the state registration authority the information on inactive legal entities in order to decide on their removal from the State Register.

If the procedures for registering a business have been greatly simplified in recent years, the duration of a company's opening reaching a few days, and in an emergency form, even four hours, its closure is a lengthy, costly and hard process of all sorts of “papers”. It is true that this complicated and lasting process also depends very much on the way of liquidation (voluntary or imposed), on the organizational and legal form of the respective company (limited liability, joint stock, with one or more associates), as well as the reasons behind the closure decision.

The cessation of an enterprise's activity usually does not result immediately with the deletion from the SCR Register; many times, some companies prefer to suspend their activity indefinitely, which may sometimes last for years. According to the Law no. 235 of 20.07.2006 “On the basic principles of regulating the entrepreneurial activity” [4]. Art.17, “suspending (restricting) entrepreneurial activity means the temporary suspension of validity and / or withdrawal of the license/ authorization for the entrepreneurial activity, which has the effect of not being able to continue this activity at the level of the enterprise or its authorized functional unit” [4].

vității de întreprinzător conform hotărârii instanței de judecată” [4].

Totuși, unele cerințe, impuse de legislația în vigoare, necesită bani și mai ales timp. La insistența comunității de afaceri, a experților locali și internaționali, Ministerul Economiei, în colaborare cu Programul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltarea Internațională (USAID), a elaborat și prezentat legile ce propun optimizarea procedurilor și a perioadei de timp necesare unui agent economic pentru lansarea, desfășurarea și lichidarea afacerii prin aplicarea unor proceduri inovatoare în reglementarea afacerilor.

Numărul întreprinderilor radiate din an în an crește și, în anul 2016, a atins cifra de 4055 de unități, sau de 1,44 ori mai mult, în comparație cu anul 2013. Cadrul legal de radiere din Registrul de Stat impune o serie de etape, care solicită timp și efort. Într-o asemenea situație, o parte dintre agenții economici preferă să-și mențină întreprinderile în stare inactivă.

B. Distribuția întreprinderilor înregistrate/radiate la nivel teritorial

Datele tabelului 2 demonstrează că înregistrările mai masive, în ultimii ani, au reușit ca, în structura numărului de întreprinderi înregistrate, în medie, pe anii 2013-2017, să predomine înregistrările în filiala Chișinău a Camerei Înregistrării de Stat cu proporția 63%, în timp ce, în filialele din raioane, înregistrările au constituit 37%.

Tendențele de scădere a numărului de întreprinderi înregistrate se observă atât în filiala Chișinău a Camerei Înregistrării de Stat, cât și în filialele din raioane.

However, some of the requirements imposed by the legislation in force require money and especially time. At the insistence of the business community, local and international experts, the Ministry of Economy, in collaboration with the United States Agency for International Development Program (USAID) has drafted and presented laws aiming to optimize the procedures and the time needed for an economic agent to launch, develop and liquidate the business by applying innovative business regulation.

The number of deleted enterprises increases and in 2016 it reached 4055 units or by 1.44 times more compared to 2013. The legal framework of deletion from the State Register imposes a series of stages and these stages require time and effort. In this situation, some of the economic agents prefer to keep their businesses inactive.

B. Distribution of registered/deleted enterprises at the territorial level

The data from table 2 show that the more massive recordings in recent years have succeeded that in the structure of the number of registered enterprises in average for the years 2013-2017 to prevail registrations in the Chisinau branch of the State Chamber of Registration with the proportion of 63%, while in the branches in the districts, the records accounted for 37%.

The trends of decreasing the number of registered enterprises are observed both in the Chisinau Branch of the State Chamber of Registration and in the branches in the districts.

Tabelul 2 / Table 2

Evoluția înregistrării întreprinderilor de filiala Chișinău și filialele din raioane în anii 2013 – primele șapte luni ale anului 2017 / Evolution of registration of enterprises of branch Chisinau and subsidiaries of the districts in the years 2013 – the first seven months of the year 2017

Înregistrarea întreprinderilor / Enterprise registration	2013	2014	2015	2016	7 luni/ months 2017
Filiala Chișinău, un. / Chisinau branch, units	3785	4035	3873	3661	2405
Filialele din raioane, un. / District branches, units	2446	2228	2112	2012	1405
Total / Total	6231	6263	5985	5673	3810

Sursa: www.cis.Gov.md. Statistica. *Întreprinderile înregistrate în anii:2000-2017 [sursă electronică]* / *Source:* www.cis.gov.md. Statistics. *Companies registered in the years 2000-2017 [electronic source]*

În dinamică, pe anii 2013-2016, numărul întreprinderilor înregistrate în filiala Chișinău crește față de anul 2013: în anul 2014 – cu 250 de unități sau cu 6,6%, în anul 2015 – cu 88 de unități sau cu 2,3%, iar în anul 2016, descrește cu 124 de unități sau cu 3,7% (tabelul 3). În filiala Chișinău, numărul întreprinderilor radiate a atins cifra maximă în primele șapte luni ale anului 2017 – 1466 de întreprinderi, numărul este mai mare, în comparație cu anul 2016, cu 607 întreprinderi sau cu 70,7%, și față de anul 2013, cu 131, 6% (tabelul 3).

During 2013-2016, the number of enterprises registered in the Chisinau branch increased compared to 2013: by 2014, by 250 units or by 6,6%, in 2015 by 88 units or by 2,3% and in 2016 decreases by 124 units or by 3.7% (table 3). In Chisinau branch, the number of enterprises that have been deleted reached the maximum figure in seven months of 2017-1466 enterprises, their number being higher compared to 2016 by 607 enterprises or by 70.7%, and compared to 2013 by 131.6% (table 3).

Tabelul 3 / Table 3

Evoluția întreprinderilor nete în filiala Chișinău și filialele din raioane în anii 2013 – primele șapte luni ale anului 2017 / Evolution of net enterprises in Chisinau branch and district branch offices in the years 2013 – seven months of 2017

	2013	2014	2015	2016	7 luni / months 2017
Numărul întreprinderilor înregistrate în filiala Chișinău, unități / Number of registered enterprises in the Chisinau branch, units	3785	4035	3873	3661	2405
Numărul întreprinderilor radiate în filiala Chișinău, unități / Number of deleted enterprises in the Chisinau branch, units	633	785	880	859	1466
Numărul întreprinderilor nete în filiala Chișinău unități / Number of net enterprises in the Chisinau branch, units	3152	3250	2993	2802	939
Numărul întreprinderilor înregistrate în filialele teritoriale, unități / Number of registered enterprises in the district branches, units	2446	2228	2112	2012	1405
Numărul întreprinderilor radiate în filialele teritoriale, unități / Number of deleted enterprises in the district branches, units	2175	1985	3025	3196	3210
Numărul întreprinderilor nete în filialele teritoriale, unități / Number of net enterprises in the district branches, units	172	243	-913	-1184	-1805
Numărul întreprinderilor nete total, unități / Total number of net enterprises, units	3324	3493	2080	1618	-866

Sursa: *www.cis.Gov.md. Statistica. Întreprinderile înregistrate în anii:2000-2017 [sursă electronică] / Source:* *www.cis.gov.md. Statistics. Companies registered in the years 2000-2017 [electronic source]*

Numărul întreprinderilor înregistrate în filialele teritoriale, în comparație cu anul 2013, este în descreștere: în anul 2014 – cu 218 unități sau cu 9,8%, în anul 2015 – cu 334 de unități sau 13,7%, iar în 2016 cu 434 de unități sau cu 17,8%.

Întreprinderile radiate în filialele teritoriale, în raport cu anul 2013: în anul 2014, descrește numărul întreprinderilor radiate cu 190 de

The number of enterprises registered in the territorial branches in comparison with 2013 is decreasing: in 2014 by 218 units or by 9.8%, in 2015 by 334 units or 13.7%, and in 2016 by 434 units or by 17, 8%.

Deleted enterprises in territorial branches in relation to 2013: in 2014, the number of deleted enterprises decreases by 190 units or by

unități sau cu 8,7%, în anul 2015, numărul lor crește până la 3025 de unități – cu 850 de unități mai mult sau cu 39,1%, în anul 2016, numărul lor a crescut până la 3196 de unități cu 47% mai mult, iar în primele șapte luni ale anului 2017 numărul întreprinderilor radiate a atins cifra maximă – de 3210 unități. Deoarece, numărul întreprinderilor radiate în perioada 2015 – primele șapte luni ale anului 2017 au atins cifre mari, numărul întreprinderilor nete, în această perioadă, este o valoare negativă (-).

Rezultate și discuții.

Politicile regulatorii structurale au influența lor benefică la dezvoltarea antreprenorialului, mai ales în prezent, când procesele demografice duc la scurgerea populației active, când infrastructura de producție în spațiul rural este slab dezvoltată, când statul, din insuficiența de mijloace bănești, nu poate susține pe deplin producătorii.

„Atracția investițională” are sorți de izbândă atunci, când statul creează condiții: pentru toate categoriile de antreprenori în privința costului scăzut la înregistrarea și radierea întreprinderilor, diminuarea numărului de acte permise la înregistrare, optimizarea presiunii fiscale, crearea unor facilități fiscale și stimularea în procesul activității agenților economici care direcționează o parte din profit la: investiții în infrastructură, și reutilizarea tehnologică a întreprinderilor.

De asemenea, este captivantă noțiunea de „atracție investițională” pentru investitorii străini la înregistrarea/radierea companiilor străine, complexitatea mecanismelor ale politicii regulatorii, atitudinea Guvernului față de dezvoltarea micului business, impactul cadrului normativ-legislativ la petrecerea reformelor structurale.

Investitorii străini, înainte de a deschide afacerea, analizează: capacitățile administrative de implementare a politicilor, facilitățile acordate de guverne la impunerea fiscală, eficiența reformelor structurale, susținerea investitorilor în organizarea și realizarea producției.

Fluxul redus al investițiilor în economia Moldovei, atât intern, cât și extern, nu a fost în stare să contribuie la crearea noilor capacități de producție și a locurilor de muncă. Lipsa condițiilor prielnice pentru desfășurarea activităților de business, când reformele economice se desfășoară anevoios, investitorii autohtoni nu riscau să facă investiții de proporții, iar pentru investitorii străini țara nu prezintă destul interes, ținând cont de piața internă constrânsă.

8,7%, in 2015 their number increases to 3025 units – by 850 units more or by 39,1%, in 2016 their number increased to 3196 units, by 47% more, and in the first seven months of 2017 the number of deleted enterprises reached the maximum figure of 3210 units. As the number of deleted enterprises during the period 2015 – seven months of 2017 reached high figures, the number of net enterprises in this period is with the (-) sign.

Results and discussions.

Structural regulatory policies have their beneficial influence on entrepreneurship development, especially when demographic processes lead to leakage of the active population, when rural production infrastructure is poorly developed, when the state in lack of money cannot fully support producers.

“Investment attractiveness” has a lot of success when the state creates conditions: for all categories of entrepreneurs in terms of the low cost of registering and deleting businesses, diminishing the number of permissive registration documents, optimizing fiscal pressure, creating tax incentives and stimulating the process the activity of economic agents that directs part of the profit to: investments in infrastructure, and the technological re-engineering of enterprises.

Also, the notion of “investment attractiveness” is captivating for foreign investors to the registration/ deletion of foreign companies, the complexity of the regulatory policy mechanisms, the attitude of the Government towards the development of small business, the impact of the normative and legislative framework on the structural reforms.

Foreign investors, before opening the business, analyse: administrative capacities for policy implementation, government facilities to tax enforcement, structural reform efficiency, and investor support in organizing and delivering production.

The low flow of investments in the Moldovan economy, both internally and externally, was unable to contribute to the creation of new production capacities and jobs. The lack of favourable conditions for carrying out business activities, when the economic reforms are difficult, the domestic investors did not risk to make large investments, and for the foreign investors the country is not interested enough, taking into account the constrained domestic market.

Lichidarea întreprinderilor se petrece în prezent conform modificărilor petrecute în iunie 2017 la Codul fiscal, în ceea ce privește considerarea perioadei fiscale în timpul adoptării deciziei de lichidare a întreprinderii, plății de lichidare la repartizarea activelor agentului economic lichidat.

Prin Legea nr.104 din 9 iunie 2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, au fost introduse un șir de completări la Codul fiscal, care se referă la regimul fiscal, atunci când întreprinderile se lichidează, cu precizarea regimului fiscal, care se ia în considerare la începutul anului calendaristic până la data întocmirii bilanțului provizoriu de lichidare[5].

Legea în cauză stipulează că, dacă subiectul impunerii, aflat în proces de lichidare, nu a depus cererea privind anularea înregistrării în calitate de contribuabil al TVA în legătură cu lichidarea, până la începerea controlului fiscal, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să anuleze de sine stătător înregistrarea contribuabilului cu TVA.

În cazul lichidării, anularea înregistrării drept contribuabil al TVA, se efectuează în baza cererii depuse de contribuabil până la data începerii controlului fiscal în legătură cu lichidarea agentului economic. Agentul economic aflat în proces de lichidare este obligat să prezinte Serviciului Fiscal de Stat darea de seamă la impozitul pe venit pentru perioada fiscală stabilită.

În legea nominalizată, se introduce art. 224¹, conform căruia Serviciul Fiscal de Stat efectuează controlul fiscal în legătură cu lichidarea agentului economic în baza criteriilor de risc, de neconformare fiscală în termen de cel mult 20 de zile lucrătoare de la data prezentării, în prealabil, a dării de seamă cu privire la impozitul pe venit.

Conform art.227¹ al legii nominalizate, obligațiile fiscale în proces de lichidare, restante după lichidarea activelor, se sting de către asociați, acționari, membrii-fondatori în limita răspunderii patrimoniale stabilită de legislație.

Prin legea 104 din 2017, art. 37 din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat se completează cu punctul 6 „Certificatul privind lipsa restanțelor față de bugetul public național în cazurile stabilite de prezenta lege se emite de către Agenția Servicii Publice în baza informației obținute din sistemul informațional autorizat al infrastructurii” [5].

În prezent, Legea nr.220-XVI din 19 octombrie 2007 „Cu privire la înregistrarea de

The liquidation of enterprises is currently taking place in accordance with the amendments made in June 2017 to the Fiscal Code, regarding the tax period during the decision to liquidate the company, the liquidation payment on the distribution of assets of the liquidated economic agent.

By Law no.104 of June 9, 2017 on amending and completing some legislative acts, a series of amendments to the Fiscal Code referring to the tax regime when companies are liquidated were introduced, there is noted the tax regime that starts from the beginning of the calendar year up to the date of drawing the provisional liquidation balance sheet [5].

The law in question stipulates that if the subject of the taxation, which is in the process of liquidation, did not file the application for the cancellation of VAT registration as a taxpayer in connection with the liquidation until the beginning of the fiscal control, the State Tax Service has the right to cancel the taxpayer's VAT registration.

In the case of liquidation, the cancellation of tax registration as a taxpayer is made on the basis of the request submitted by the taxpayer up to the date of beginning of tax control in connection with the liquidation of the economic agent. The economic agent in liquidation process is obliged to submit to the State Tax Service the income tax report for the established tax period.

The mentioned law introduces art. 224¹, according to which the State Tax Service carries out the fiscal control in connection with the liquidation of the economic agent on the basis of the risk criteria for non-compliance within no more than 20 working days from the date of the presentation of the report on the income tax.

According to art.227¹ of the aforementioned law, the fiscal obligations in liquidation process, outstanding after the liquidation of the assets, are extinguished by associates, shareholders, founding members within the limits of the patrimonial liability established by the legislation.

By law 104 of 2017 art. 37 of the Law no. 220/2007 on the state registration is completed with pt. 6 “The certificate on the lack of arrears to the national public budget in the cases established by the present law shall be issued by the Public Services Agency based on the information obtained from the authorized information system of the infrastructure” [5].

At present, the Law no.220-XVI of October 19, 2007 “on the state registration of legal entities

stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali” prevede înregistrarea și radierea simplificată a întreprinzătorilor individuali, reducerea actelor necesare radierii, radierea din oficiu a persoanelor juridice inactive.

Ca urmare a îndeplinirii HG nr.597 din 21 octombrie 2009 „Privind unele măsuri de executare a Legii nr.21-XVIII din 18 septembrie 2009”, Agenția Servicii Publice a trecut din subordinea Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor în subordinea Ministerului Justiției.

Pe lângă principalele atribuții pe care le îndeplinește, obiectivul de bază al Agenției Servicii Publice îl constituie optimizarea și simplificarea continuă a procedurii de înregistrare, reorganizare și radiere a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, ajustând-o la standardele UE. Obiectivul menționat este prevăzut în Strategia de reformă a cadrului de reglementare de stat a activității de întreprinzător, aprobată prin HG nr.104 din 01.02.2007, iar acțiunea prioritară în realizarea acestui obiectiv rezidă în implementarea în cadrul Camerei Înregistrării de Stat a documentului electronic și a semnăturii digitale. O altă măsură prioritară în realizarea acestui obiectiv constă în optimizarea procedurilor și lărgirea spectrului de servicii acordate prin intermediul internetului.

Dizolvarea persoanei juridice are ca efect deschiderea procedurii lichidării, cu excepția cazurilor de fuziune și dezmembrare ce au ca efect dizolvarea, fără lichidare.

Persoana juridică inactivă și întreprinzătorul individual inactiv se consideră că și-au încheiat activitatea și sunt radiați din oficiu dacă:

- nu au datorii la bugetul public național, nu dețin mașinile de casă și de control cu memorie fiscală;
- nu sunt fondatori ai unei persoane juridice și nu au filiale și reprezentanțe, organul înregistrării de stat inițiază din oficiu procedura de radiere [3].

Radierea persoanelor juridice din registrul de stat se îndeplinește conform art.25 din Legea nr. 220-XVI din 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali. Înregistrarea dizolvării persoanei juridice se efectuează în conformitate cu prevederile art. 89 din Codul civil, conform căruia aceasta are loc: a) la expirarea termenului stabilit pentru durata ei; b) potrivit hotărârii organului ei

and individual entrepreneurs” provides simplified registration and deletion of individual entrepreneurs, reduction of the acts necessary for the deletions, ex officio deletion of inactive legal persons.

As a result of the fulfilment of GD no. 597 of 21 October 2009 “On some measures to enforce Law no.21-XVIII of September 18, 2009”, the Public Services Agency has passed from the subordination of the Ministry of Information Technologies and Communications to the Ministry of Justice.

In addition to its main tasks, the basic objective of the Public Services Agency is to further streamline and simplify the procedure for registration, reorganization and deletion of legal entities and individual entrepreneurs by adjusting it to EU standards. This objective is stipulated in the Strategy for the reform of the regulatory framework for business activity, approved by Government Decision no.104 of 01.02.2007, and the priority action in achieving these objective results in the implementation of the electronic document and digital signature in the State Chamber of Registration. Another priority measure in achieving this goal is to optimize procedures and broaden the spectrum of services provided through the Internet.

The dissolution of the legal person has the effect of opening the liquidation procedure, except for cases of mergers and dismantling which result in dissolution, without liquidation.

The inactive legal entity and the individual idle entrepreneur are deemed to have terminated their activity and are automatically extinguished if:

- have no debts to the national public budget, do not own cash machines and control with fiscal memory;
- are not founders of a legal person and do not have subsidiaries or representations, the State Registration Authority initiates the deregistration procedure ex officio [3].

The deletion of the legal entities from the state register is performed according to art.25 of the Law no. 220-XVI of 2007 on the state registration of legal entities and individual entrepreneurs. The registration of the dissolution of the legal person shall be carried out in accordance with the provisions of art. 89 of the Civil Code, according to which it takes place: a) on the expiry of the term set for its duration; b) at the decision of its competent body; c) the fact that the legal

competent; c) datorită faptului că persoana juridică cu scop nelucrativ sau cooperativa nu mai are niciun participant; d) altor cauze prevăzute de lege sau de actul de constituire [3].

Cererea de dizolvare depusă de organul executiv al persoanei juridice și hotărârea judecătorească constituie temeiuri pentru înregistrarea dizolvării. La data înregistrării dizolvării persoanei juridice, administratorul acesteia devine lichidator, dacă organul competent sau instanța de judecată nu desemnează o altă persoană în calitate de lichidator.

Lichidatorul depune cererea de radiere a persoanei juridice din Registrul de Stat în termenele și în condițiile art.98 din Codul civil, care prevede că, după expirarea termenului de 30 de zile de la data aprobării bilanțului definitiv de lichidare, activele persoanei juridice dizolvate pot fi repartizate persoanelor îndreptățite [6].

Persoana juridică se consideră lichidată din momentul când registratorul adoptă decizia de radiere. În cazul în care, după radierea persoanei juridice din Registrul de Stat, la organul înregistrării de stat a parvenit hotărârea instanței de judecată privind redeschiderea procedurii de lichidare a persoanei juridice, organul înregistrării de stat adoptă, din oficiu, decizia de restabilire a datelor din Registrul de Stat, potrivit situației de până la radierea persoanei juridice. Dacă instanța de judecată desemnează un nou lichidator, în Registrul de Stat, se vor înscrie datele lichidatorului desemnat.

Radierea din Registrul de Stat a persoanei juridice în privința căreia a fost redeschisă procedura de lichidare se efectuează în baza hotărârii instanței de judecată [3].

Articolul 26, al Legii nr.220-XVI din 19 octombrie 2017 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali alin.1, prevede radierea din oficiu a persoanei juridice inactive și întreprinzătorului individual inactiv, care se consideră că și-au încheiat activitatea. Dacă aceste categorii de antreprenori n-au datorii la bugetul public național, nu dețin casă de marcat control cu memorie fiscală, nu sunt fondatori ai altei persoane juridice și nu au filiale și reprezentanțe, organul înregistrării de stat inițiază, din oficiu, procedura de radiere din Registrul de Stat a persoanei juridice inactive și a întreprinzătorului individual inactiv, adoptând decizia de inițiere a procedurii de radiere. Informația privind lipsa/existența datoriei la bugetul public național se obține de către organul înre-

entity with the non-work aim or the cooperative has no longer any participant; d) other causes provided by law or constitutive act [3].

The dissolution request submitted by the executive body of the legal person and the court decision shall be grounds for the registration of the dissolution. On the date of the registration of the dissolution of the legal person, its administrator becomes a liquidator if the competent body or the court does not designate another person as liquidator.

The liquidator submits the request for deletion of the legal entity from the State Register within the terms and under the conditions of art.98 of the Civil Code, which stipulates that after the expiration of the 30 day term from the date of approval of the final liquidation balance, the assets of the dissolved legal person may be allocated to the entitled persons [6].

The legal person shall be considered as liquidated as soon as the registrar adopts the deletion decision. If, after the deletion of the legal entity from the State Register, the state registration authority has received the court decision on the reopening of the liquidation procedure of the legal person, the state registration body shall adopt, ex officio, the decision to restore the data from the State Register in accordance with the situation until the legal person has been deleted. If the court appoints a new liquidator, the data of the designated liquidator will be entered in the State Register.

Withdrawal from the State Register of the legal entity in respect of which the liquidation procedure has been reopened shall be carried out on the basis of the judgment of the court [3].

Article 26 of the Law no.220-XVI of October 19, 2017 on the state registration of legal persons and individual entrepreneurs, par. 1 provides for the ex officio removal of the inactive legal entity and of the inactive individual entrepreneur who are considered to have completed their activity. If these categories of entrepreneurs do not have debts to the national public budget, they do not own cash and control machines with fiscal memory, they are not founders of another legal entity and have no branches and representatives, the state registration body initiates ex officio the cancellation procedure from the State Register of the inactive legal entity and of the inactive individual entrepreneur, adopting the decision to initiate the deletion procedure. The information on the lack / existence of the debt to the national public budget is obtained by the state registration

gistrării de stat din sistemul informațional automatizat al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat „Contul curent al contribuabilului” [3].

Concluzii.

1. Legislația Republicii Moldova fortifică reglementarea activității de întreprinzător prin introducerea ghișeului unic pentru a ușura munca întreprinzătorului de a obține un act permisiv de la autorități publice în privința: eliberării unui act permisiv determinat, inițierea sau încetarea unui tip de activitate, inițierea/ încetarea activității de întreprinzător.

2. Ca rezultat, au fost create centre unice de depunere a cererilor și eliberare a actelor de înregistrare a agenților economici la filialele Camerei. A fost organizată activitatea filialelor CIS conform principiului ghișeului unic în privința obținerii avizelor și informațiilor necesare pentru înregistrarea de stat de la autoritățile publice, precum și remiterea acestor autorități, prin intermediul rețelelor electronice, a informațiilor privind înregistrarea de stat, fără implicarea, în acest proces, a solicitantului înregistrării.

3. Activitatea în regimul stabilit permite efectuarea verificării identității persoanei în Registrul de stat al populației, controlul existenței datoriilor fondatorilor față de bugetul public național, aprobarea denumirii întreprinderii la Centrul Național de Terminologie, atribuirea codurilor statistice, luarea în evidență de către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, Biroul Național de Statistică, Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină, preluarea avizelor pentru Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

4. Odată cu implementarea „ghișeului unic” și modificărilor operate în actele legislative și normative, Camera Înregistrării de Stat a întreprins un șir de acțiuni, care au simplificat la maximum procedura înregistrării unei întreprinderi, ce a dus la: reducerea circuitului de documente-suport de hârtie, a numărului de acte prezentate pentru înregistrare, a costurilor și termenelor de înregistrare. În prezent, procesul de înregistrare și inițiere a unei afaceri durează, în Republica Moldova, maximum 5 zile lucrătoare, iar la solicitare înregistrarea are loc într-o zi sau în 4 ore. Astfel, pe parcursul anului 2015, au fost înregistrate 5985 de persoane juridice și întreprinzători individuali, dintre care 2111(35%) în regim de 24 ore și 472(8%) în regim de 4 ore.

5. Pe parcursul ultimilor ani, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat un șir de legi ce

body from the automated information system of the Main State Tax Inspectorate “Current account of the taxpayer” [3].

Conclusions.

1. The legislation of the Republic of Moldova strengthens the regulation of the entrepreneurial activity by introducing the single desk in order to facilitate the entrepreneur’s work to obtain a permissive act from the public authorities regarding: the issuance of a certain permissive act, the initiation or termination of a type of activity, the initiation/ termination of entrepreneurial activity.

2. As a result, unique centres for filing applications and issuing registration documents to economic agents at the Chamber’s subsidiaries were created. The activity of the SCR subsidiaries was organized according to the single desk principle in order to obtain the necessary opinions and information for the state registration from the public authorities, as well as transmitting to these authorities through the electronic networks, information on the state registration without involving the registration applicant in this process.

3. The activity under the established regime allows to verify the identity of the person in the State Register of the population, to control the existence of the founders’ debts to the national public budget, to approve the name of the enterprise at the National Terminology Centre, to assign the statistical codes, to register at the Main State Tax Inspectorate, The National Bureau of Statistics, the National Office of Social Insurance and National Health Insurance Company, taking over the notifications for the Official Gazette of the Republic of Moldova.

4. At the same time, with the implementation of the “single desk” and the modifications made in the legislative and normative acts, the State Chamber of Registration took a number of actions that simplified the procedure of registering an enterprise to the maximum, which led to: reducing the circuit of paper-format documents, of the number of documents submitted for registration, costs and registration deadlines. The process of registering and starting a business lasts in the Republic of Moldova today for a maximum of 5 business days, and at the request, the registration takes place in 1 (one) day or 4 hours. Thus, during the year 2015, 5985 legal persons and individual entrepreneurs were registered, of which 2111 (35%) were registered in 24 hours and 472 (8%) in 4 hours.

vizează întărirea pozițiilor ghișeului unic în ceea ce privește înregistrarea și lichidarea persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali, prin care au fost excluse un șir de avize solicitate pentru înregistrarea afacerii, s-a completat Registrul de stat cu date informaționale, prezentarea de către IFPS organului înregistrării de stat a informației despre persoanele juridice inactive pentru radierea din registru, în legislație și-au făcut loc definițiile persoanelor juridice inactive, taxele pentru înregistrarea de stat, precum și un șir de măsuri pentru îmbunătățirea mediului de afaceri în sectoarele economiei.

6. Înregistrările mai masive, în ultimii ani, au reușit ca, în structura numărului de întreprinderi înregistrate, în medie, pe anii 2013 – 07.2017, să predomine înregistrările în filiala Chișinău a Camerei Înregistrării de Stat în proporție de 63%, în timp ce, în filialele din republică, înregistrările au constituit 37%.

7. În privința radierii întreprinderilor din Registrul CIS, cadrul legal, în ultimii ani, a fost îmbunătățit considerabil.

5. Over the past few years, the Parliament of the Republic of Moldova has adopted a series of laws aimed at strengthening the positions of the single desk for the registration and liquidation of legal entities and individual entrepreneurs through which: a series of notifications required for the registration of the business were excluded, the State Register was filled in with information data, the presentation by MSTI to the state registration authority of the information on inactive legal entities for deletion from the register. The definitions of inactive legal entities, state registration fees, as well as a series of measures to improve the business environment in the sectors of the economy have found their places in the legislation.

6. The massive registrations in recent years have made it possible that in the number of enterprises registered on average during the years 2013 – 07.2017 to prevail registrations in the Chisinau branch of the State Chamber of Registration with the proportion of 63%, while in the branches in the republic they accounted for 37%.

7. With regard to the deletion of enterprises from the SCR Register, the legal framework in recent years has been considerably improved.

Bibliografie/Bibliography:

1. HG nr. 1469 din 30.12.2016. „Cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea ghișeului unic pentru autorizarea lucrărilor în construcție.
2. Legea nr.153 din 01.07.2016 Cu privire la unele modificări și completări la Legea nr.231 din 23 septembrie 2010 cu privire la comerțul interior.
3. Legea nr. 220 – XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali.
4. Legea nr.235 din 20.07.2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.
5. Legea nr. 104 din 9 iunie 2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.
6. Codul civil al Republicii Moldova, Chișinău 2015.
7. Raportul privind activitatea Ministerului Economiei pe anul 2009 <http://www.mec.gov.md/ro/content/rapoarte-de-activitate>.
8. MEC. „Informație privind implementarea Programului de stat de susținere a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii. [http://www.mec.gov.md/ro/content/valeriu-lazar-foaia-de-parcurs-pentru-eliminarea-constrangerilor-pentru-mediul-de-afaceri\(gheul-unic\)](http://www.mec.gov.md/ro/content/valeriu-lazar-foaia-de-parcurs-pentru-eliminarea-constrangerilor-pentru-mediul-de-afaceri(gheul-unic)).